

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ	
27 Ekim 2016	
Numara:	

TBMM	
GENEL EVRAR	
27 Ekim 2016	
No: 86554	

GENEL GEREKÇE

Kalp akciğer makinesini kullanarak beden dışı kan dolaşımı işlemini yürütmekte olan perfüzyonistler ile ilgili olarak 6225 sayılı yasa ile iki önemli düzenleme yapılmıştır. Bunlardan birincisi perfüzyonistin tanımı diğer ise perfüzyon işlemi yapan diğer sağlık personelinin yapılacak olan sınav ile yetkilendirilmesidir. Yasanın yürürlüğü ile perfüzyonist kadro tanımı yapılmakla birlikte uzun yıllardan beri perfüzyon işlemi yapan diğer sağlık personeli yetkilendirilmiş, ancak kadro imkanı tanınmamıştır. Bununla birlikte perfüzyon üzerine bir lisans alanından mezun olanların ayrıca yüksek yüksek lisans eğitimi alma şartı ile perfüzyonist kadrosuna atanmaları, söz konusu sağlık çalışanlarının özlük ve kadro haklarından tam olarak yararlanamamaları sonucunu doğurmuştur.

Sağlık hizmetleri, bireylerin ve toplumun sağlıklı ve kaliteli bir yaşam standardına ulaşması için verilen çeşitli hizmetlerdir. Bu amaçlarla verilen sağlık hizmetleri, sağlık hizmeti çalışanları tarafından verilmektedir. Bu nedenle sağlık hizmetleri çalışanları, bireylerin yaşama hakkı ve sağlık hakkıyla ilgili olarak çok önemli bir görev ifa etmektedirler. Yaşama hakkı ve sağlık hakkı yalnızca anayasal düzeyde değil, aynı zamanda birçok uluslar arası sözleşmede de güvence altına alınmış, bireylerin en temel haklarındanıdır. Yaşama hakkı ve sağlık hakkı iç hukukta 1982 Anayasası'nın 17. ve 56. maddelerinde güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 17. maddesinde **"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."**, 56. maddesinde ise **"Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir."** denmekle yaşama hakkı ve sağlık hakkının ne kadar önemli olduğu ve bu hakların bireylerin en temel haklarından olduğu vurgulanmıştır.

Yaşama hakkı ve sağlık hakkı bazı uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınmıştır. 1948'de kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25.maddesi; **"Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır. Herkes, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir."**

Anaların ve çocukların özel bakım ve yardım görme hakları vardır. Bütün çocuklar, evlilik içi veya evlilik dışı doğmuş olsunlar, aynı sosyal güvenceden yararlanırlar" denilmekle en temel hak olan "yaşam hakkı" dahilinde sağlık hakkına yer vermiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin bir devamı ve onu açıklayan bir belge niteliğinde olan "Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi" nin 12. maddesinde de sağlık hakkı "Sağlık standardı hakkı" başlığı altında şöyle düzenlemiştir.

"1. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin mümkün olan en yüksek seviyede fiziksel ve ruhsal sağlık standartlarına sahip olma hakkını tanır.

2. Bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin bu hakkı tam olarak gerçekleştirmek amacıyla alacakları tedbirler, aşağıdakiler için de alınması gerekli tedbirleri içerir:

a) Varolan doğum oranının ve bebek ölümlerinin düşürülmesi ile çocukların sağlıklı gelişmelerinin sağlanması;

b) Çevre sağlığını ve sanayi temizliğini her yönüyle ileriye götürme;

c) Salgın hastalıkların, yöresel hastalıkların, mesleki hastalıkların ve diğer hastalıkların önlenmesi, tedavisi ve kontrolü;

d) Hastalık halinde her türlü sağlık hizmetinin ve bakımının sağlanması için gerekli şartların yaratılması."

Görüldüğü üzere, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesinde sağlık hakkı başlı başına bir hak olarak ele alınmıştır.

Avrupa Sosyal Şartı'nın, "Sağlığın Korunması Hakkı" başlıklı 11. maddesinde ise akit devletlerin temel haklardan olan sağlık hakkının sağlanması ve korunmasına yönelik tedbirleri alarak bu temel hakkın topluma en iyi şekilde sağlanması için yapması gereken çalışmaları içermektedir. Madde metni şu şekildedir:

"Akit Taraflar sağlığın korunması hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, ya doğrudan veya kamusal veya özel örgütlerle işbirliği içinde, diğer önlemlerin yanı sıra,

1-Sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırmak;

2-Sağlığı geliştirmek ve sağlık konularında kişisel sorumluluğu artırmak üzere eğitim ve danışma kolaylıkları sağlamak;

3-Salgın hastalıklarla yerleşik mevzii ve başka hastalıklar olabildiğince önlemek; üzere tasarlanmış uygun önlemler almayı taahhüt ederler."

Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'nin "Sağlık Hizmetleri" başlıklı 35. maddesinde de "Herkes, ulusal yasalar ve uygulamalarda belirtilen şartlar çerçevesinde koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına ve tıbbi tedaviden yararlanma hakkına sahiptir. Bütün Birlik politikaları ve faaliyetlerinin tanımlanmasında ve uygulanmasında yüksek düzeyde bir insan sağlığı koruması sağlanmalıdır." şeklinde bir düzenleme yapılarak bireylerin sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Sağlık hizmetinin sunumunda en önemli görevlerden birisi de kuşkusuz ki kalp ameliyatlarında görev alan perfüzyonistlerdir. Perfüzyon; kelime anlamı olarak kanlanma, üzerine veya içine dökme, sıvı biçimindeki ilaçları vücuda verme demektir. Perfüzyonist ise ameliyat sırasında çok önemli görevler ifa ederek kalp akciğer makinesini kullanarak beden dışı kan dolaşımı işlemini yapan sağlık personelidir. Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmeliğe göre görevlerini şunlardır:

Perfüzyonist

a) Kalp-akciğer makinesini, ekstrakorporeal membran oksijenasyon ve ventriküler destek cihazlarını yönetir.

b) Ameliyat öncesi perfüzyonla ilgili hazırlığı yapar.

c) Kardiyopulmoner bypass ve ekstrakorporeal (vücut dışı) dolaşım sırasında hastanın fizyolojik parametrelerini, kan gazları ve kan biyokimyası sonuçlarını ve antikoagülasyon takibi eder, gerekli girişimlerde bulunur ve ilgili kayıtlarını tutar.

ç) Kardiyopleji uygulaması gibi miyokard korunmasıyla ilgili gerekli işlemleri yapar.

- d) Gerektiğinde donör doku ve organların korunmasına yardımcı olur.
- e) Hemofiltrasyon-ultrafiltrasyon ve aferez uygulamalarını yapar.
- f) Hipotermi-hipertermi uygulamalarını ve vücut sıcaklığı regülasyonunu yapar.
- g) Ekstrakorporeal dolaşım ekipmanı üzerinden kan ve kan ürünleri transfüzyonu ile uzman hekimlerin gerekli gördüğü ilaç ve tıbbi ajanların uygulamasını yapar.
- ğ) İzole organ ve ekstremiteler perfüzyonunun yapılmasını sağlar.
- h) Ekstrakorporeal dolaşım desteğinde olan hastanın transportuna eşlik eder.

6225 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 9. maddesi ile 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanuna Ek 13. madde eklenmiştir. Bu maddede sağlık hizmetin görev alan sağlık çalışanlarının tanımlarına yer verilmiştir. 1219 sayılı Ek 13. maddesinin (ö) fıkrasında ise kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tanımı yapılmamış olan "perfüzyonist" kadrosunun tanımı yapılmıştır.

Bu tanım şöyledir: "ö) *Perfüzyonist; perfüzyon alanında lisans eğitimi veren fakülte veya yüksekokullardan mezun veya diğer lisans eğitimleri üzerine perfüzyon alanında yüksek lisans yapan; kalp ve/veya büyük damarlarda yapılacak müdahalelerde ilgili uzman tabipler gözetiminde kalp akciğer makinesini kullanarak beden dışı kan dolaşımını yöneten sağlık meslek mensubudur.*"

Bu düzenlemeye göre perfüzyonist kadrosunda atanabilmek için "perfüzyon alanında lisans eğitimi veren fakülte veya yüksekokullardan mezun veya diğer lisans eğitimleri üzerine perfüzyon alanında yüksek lisans yapma" şartı getirilmiştir.

Aynı Kanunun 11. maddesi ile 1219 sayılı yasaya Geçici 7. madde eklenmiştir. Geçici 7. maddenin 2. Paragrafı şöyledir: "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte kalp akciğer makinesini kullanarak beden dışı kan dolaşımı işlemini en az bir yıldan beri yürütmekte olup en az lise seviyesinde eğitimi bulunanlardan, usul ve esasları Sağlık Bakanlığınca belirlenen eğitimleri alan ve açılacak sınavlarda başarılı olanlar perfüzyonist yetkisiyle çalışabilir."

Kanunun yürürlüğe girdiği 26.04.2011 tarihine kadar ve halen de kanunda belirtilen alanlardan mezun olmayan ancak Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 20.07.2012 tarih ve Sayı:B.10.0.SHG.0.72.00.00/799/15553 ve Konu: Psikolojinin Tıbbi Uygulamaları, Perfüzyonist, Ağız Diş Sağlığı Teknikeri Yetkilendirme Eğitim ve Sınavları yazısına bağlı olarak yapılan sınav ile diğer sağlık çalışanlarından gerekli koşulları taşıyanlar perfüzyonist yetkisi ile çalışmaktadırlar. Ancak Kanunun belirttiği "perfüzyonist" kadrosuna atanabilme şartlarını taşımadıkları için fiilen perfüzyonist yetkisi ile çalışmalarına rağmen kadro sıkıntısı yaşamaktadırlar. Yıllardan beri bu alanda görev yapan etkin, yetkin ve tecrübeli olan ve başarıyla çalışan bu sağlık çalışanlarının perfüzyonist kadrosuna atanması için kanun değişikliği yapılması gerekmektedir.

Buna ek olarak perfüzyonist kadrosuna atanabilmek için aranan şartlardan birisi "diğer lisans eğitimleri üzerine perfüzyon alanında yüksek lisans yapmak"tır. Bilindiği üzere kalp ameliyatında görev alan sağlık personelinin tamamının çok tecrübeli ve eğitilmiş olması gerekmektedir. Ancak "herhangi bir lisans eğitiminin üzerine perfüzyon yüksek lisans yapılması uygun bir yaklaşım değildir. Herhangi bir lisans mezununun perfüzyonist yetkisiyle çalışması

lisansı ile perfüzyonistliği gerektiği gibi yapamayacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle yasadaki bu kısmın yasadan çıkarılması gerektiğini değerlendirmekteyiz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 1219 sayılı yasanın Ek 13. maddesinin (ö) fıkrasında “perfüzyonist” kadrosunun atanabilmek için herhangi bir lisans eğitiminin üzerine yapılacak olan yüksek lisans eğitimi alma şartı kanun metninden çıkarılmaktadır. Bu şekilde 1219 sayılı yasanın Geçici 7. Maddesinin 2. Paragrafı kapsamında Sağlık Bakanlığınca yapılan sınav gereğince yetkilendirilmiş olan sağlık çalışanlarının “perfüzyonist” kadrosuna atamalarının yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Madde ile kendilerine perfüzyonist yetkisi verilmiş olan sağlık personelinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 3 ay içinde başvurmaları halinde perfüzyonist kadrolarına atanabilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

**1219 SAYILI TABABET VE ŞUABATI SANATLARININ TARZ-I İCRASINA
DAİR KANUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanunun Ek 13. maddesinin (ö) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ö-) Perfüzyonist; perfüzyon alanında lisans eğitimi veren fakülte veya yüksekokullardan mezun olan; kalp ve/veya büyük damarlarda yapılacak müdahalelerde ilgili uzman tabipler gözetiminde kalp akciğer makinesini kullanarak beden dışı kan dolaşımını yöneten sağlık meslek mensubudur.”

MADDE 2- 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanuna geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13: Bu Kanunun Geçici 7. maddesinin 2. paragrafı kapsamında kendilerine perfüzyonist yetkisi verilmiş olan sağlık personeli, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 3 ay içinde başvurmaları halinde perfüzyonist kadrolarına atanırlar.”

MADDE 3- Bu kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

